

El parany de la discòrdia

La temporada de caça que acaba de començar tornarà a ser polèmica. Quan tot apuntava que el parany quedaria definitivament il·legalitzat, les giragonses de la justícia han tornat a beneficiar, davant de la impotència dels grups ecologistes, els milers de caçadors que practiquen aquesta modalitat cinegètica de dubtosa legalitat però profundament arrelada al País Valencià i al sud del Principat.

Finalment, sembla que els paranyers podran continuar fent bo –això sí, amb un poc de retard– el refrany que diu allò de “per Sant Francesc, agafa el reclam i vés”. I és que, tot i l'existència d'una sentència recent que prohibeix la caça del tord amb parany al País Valencià, aquesta modalitat de caça tradicional sobretot de les comarques de Castelló i del sud del Principat continuarà practicant-se, llevat que canvien molt les coses, fins el proper 7 de novembre, quan finalitzarà oficialment la temporada.

El motiu d'aquesta aparent incongruència és que el Tribunal Superior de Justícia del País Valencià va decidir a última hora –el passat 8 d'octubre, només quatre dies abans de l'inici de la temporada– imposar una sèrie de condicions al compliment de la sentència que il·legalitzava el parany exigint una fiança de 300.506 euros (50 milions de pessetes) als grups ecologistes que havien presentat el recurs contra la pràctica del parany.

D'aquesta manera, el TSJ ha interpretat que –ja que teòricament la temporada no hauria d'haver començat perquè la sentència il·legalitzava el parany– es podria fer front als perjudicis causats als caçadors que ja havien pagat la corresponent llicència de caça.

Els ecologistes, però, ja han anunciat que no disposen d'aquesta quantitat econòmica, de manera que la sentència no es podrà fer efectiva enguany i la caça de tords amb parany no quedarà il·legalitzada en la pràctica, almenys, fins la temporada vinent. Si més no, els jutges han assegurat que “la sentència s'executarà en els temporades successives sense necessitat de cap fiança”.

La decisió definitiva del TSJ –que ha caigut com un gerro d'aigua freda als ecologistes i que ha satisfet enormement els paranyers– ha estat el resultat d'un llarg i complicat procés judicial. Tot va començar el setembre de 2000, quan el Govern valencià va aprovar un decret que permetia “excepcionalment” la caça de tords amb parany. Aquesta suposada “excepcionalitat” es traduïa, però, en més de 5.000 permisos legals cada temporada per a caçar tords. Acció Ecologista Agró i l'Institut de Defensa d'Ecologistes en Acció van presentar un recurs al TSJ per il·legalitzar aquesta modalitat, que consideren que afecta no solament els tords sinó més de trenta espècies protegides que acompanyen els tords a les zones d'hivernada.

Després de mesos de debat i d'anàlisi dels informes presentats per les dues parts –ecologistes i especialistes en ornitologia, d'una banda, i la Generalitat Valenciana, de l'altra– el tribunal va fallar el passat 26 de setembre contra el decret de la Generalitat i, per tant, contra la legalitat del parany. Però quan tot indicava que els ecologistes havien guanyat definitivament la batalla –de fet, els paranyers ja es preparaven per a realitzar accions de protesta–, el tribunal ha fet marxa enrere. Segons afirmen els ecologistes, amb l'objectiu de primar els “interessos polítics i econòmics en contra de l'entorn”.

Així les coses, l'inici de la temporada de caça torna a presentar-se bastant polèmic. De fet, ja fa molts anys que el parany porta de cap polítics, ecologistes i caçadors. “Aquesta no és l'única sentència que ens dóna la raó, però tampoc no és la primera que no aconsegueix evitar l'inici de la temporada del parany. Quan

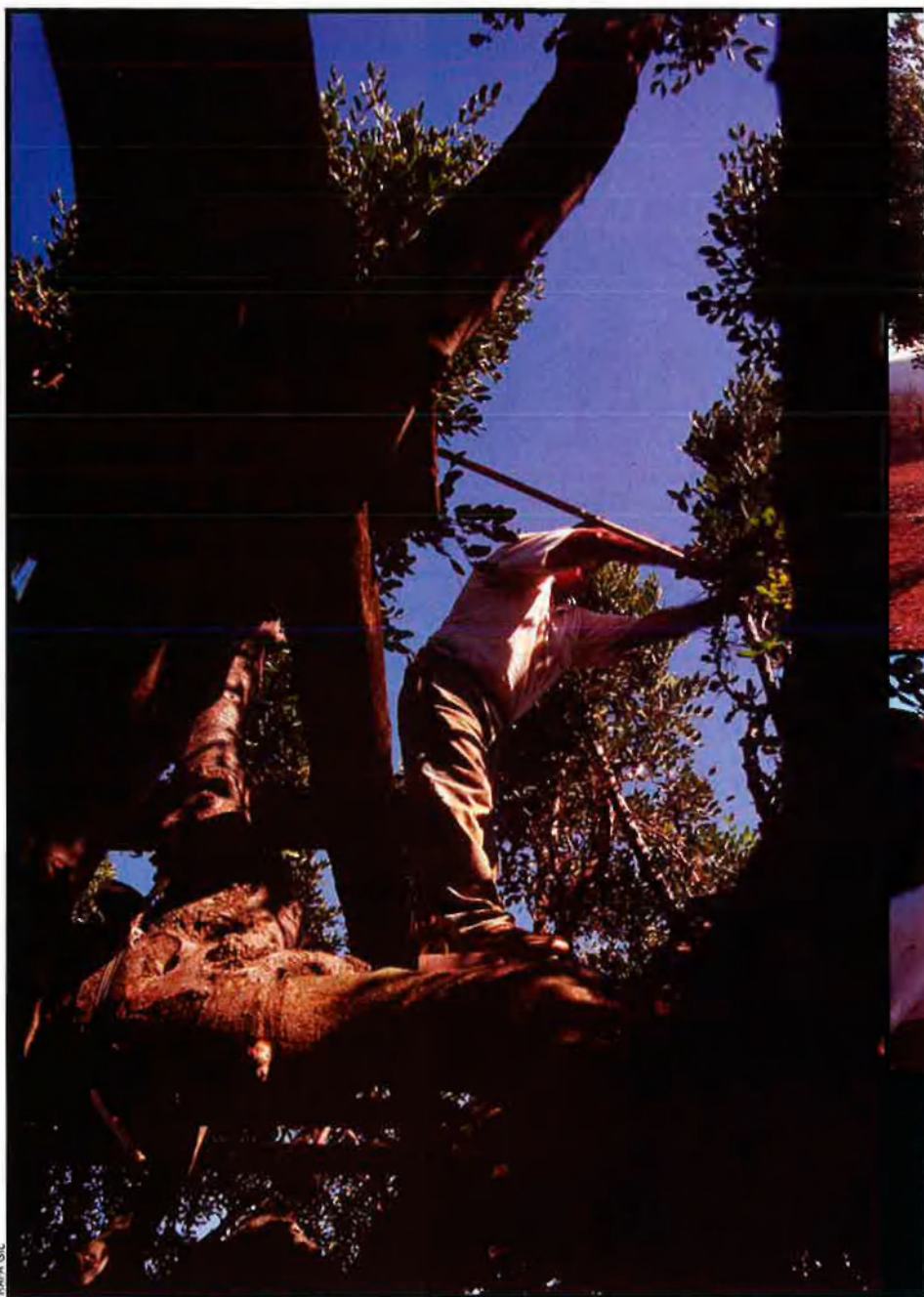
no és per unes coses és per unes altres", lamenta Rafa Pardo, d'Agró.

I és que aquesta modalitat cinegètica ha estat en els darrers anys un dels principals cavalls de batalla de les organitzacions ecologistes, que la defineixen com un mètode de caça massiu i no selectiu, i per tant, prohibit per la normativa europea, estatal i autonòmica. Enfront d'aquestes tesis, les dels milers de paranyers —es calcula que poden arribar als vint mil— que apel·len a una caça "absolutament" selectiva i a la tradició d'un sistema amb més de dos mil anys d'història.

La tradició que tot ho pot. Precisament l'argument de la tradicionalitat ha estat un dels més utilitzats pels paranyers a l'hora de defensar la seua modalitat de caça. Una modalitat que utilitza un reclam —xiulet de metall que imita el cant dels tords— per atreure els ocells cap a uns arbres ja preparats específicament —oliveres o garrofers anomenats paranyes o barraques, depenent de la zona—. D'aquesta manera, els tords —o altres espècies— que acudeixen a l'arbre queden impregnats d'una substància apegalosa —visc— que impedeix que puguen volar. Els pardals cauen a terra i queden a mans dels caçadors.

Històricament, el parany ha estat un sistema de caça absolutament integrat en la tradició de moltes poblacions de tota la Mediterrània. Algunes comarques agrícoles amb abundància de cultius apetitosos per al tord —fonamentalment oliveres— aprofitaven les migracions d'aquests ocells per capturar-los sobretot perquè constituïen, en èpoques de penúries, una de les principals aportacions proteíniques en l'alimentació. Actualment, però, aquestes necessitats han desaparegut i el parany s'ha convertit en una tradició que només es conserva al País Valencià, sobretot a les comarques de Castelló, a la comarca del Montsià i en algunes zones d'Osca.

De la mateixa manera que han millorat les condicions de vida, els mètodes tradicionals de la caça amb parany han anat desapareixent. Malauradament, avui dia no tothom —o potser seria més correcte dir que pràcticament ningú— utilitza el reclam de xiulet com a instrument per

a atreure els tords. Contràriament al que dictamina el decret de la Generalitat, que ara ha estat anul·lat pel TSJ però que d'alguna manera continua vigent, la majoria de paranyers utilitza cintes de casset per a atraure els ocells. Un sistema molt més infal·lible i més rendible —amb el casset no cal bufar— si es té en compte que les jornades de caça són llargues.

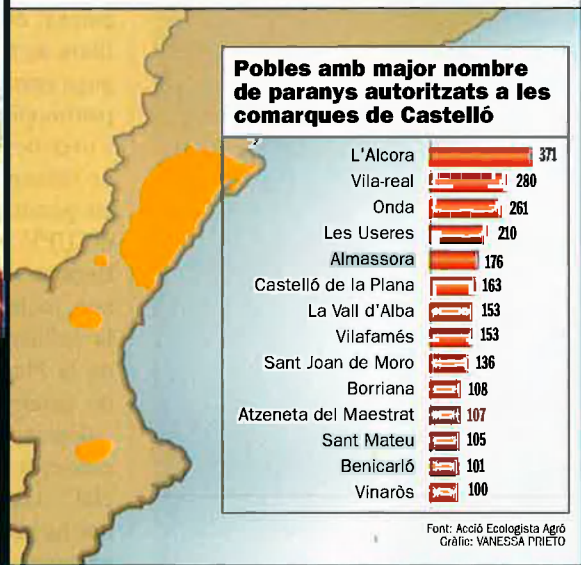
Però la utilització de reclams il·legals —que es comercialitzen amb tota normalitat— no és l'única irregularitat que es comet en als més de 5.000 paranyes que hi

ha censats al País Valencià: la captura d'ocells protegits —els ecologistes calculen que un 35% de les peces que cauen al parany pertanyen a espècies protegides— i la ineficàcia dels dissolvents que teòricament les han d'alliberar del visc continuen centrant les principals acusacions dels col·lectius ecologistes. "Les aus queden totalment empastifades pel visc i és pràcticament impossible netejar-les", asseguren els ecologistes.

De fet, un dels arguments que ha fet servir el TSJ per anul·lar el decret de la

Principals zones on es caça amb parany

En la pàgina anterior, imatge de l'interior d'un parany mentre un paranyer acaba d'enllestir l'arbre per a la caça. En aquesta pàgina, dalt, vista general d'un parany i, davall, detall d'un producte per a netejar el visc dels ocells.

Generalitat ha estat la impossibilitat de demostrar que les aus protegides que queden enganxades als paranyes puguen sobreviure. En aquest sentit, l'Associació de Paranyers Valencians, Apaval, una entitat fundada el 1980 i amb més de 4.500 socis, assegura que actualment això no és així. "El visc que es feia servir antigament –explica Fernando Domínguez, secretari d'Apaval– era realment un producte molt fort i resultava difícil llevar-lo de les plomes dels animals. Però avui utilitzem productes molt

menys nocius que faciliten la neteja. És una substància que no provoca cap perjudici a les aus." "Respecte a les cintes de cassat –afegeix Domínguez–, nosaltres hem estat pregonant per activa i per passiva que no es poden utilitzar, perquè som els primers que volem que hi haja tords. De fet, fa dos anys que hem posat en funcionament una escola de reclam per aprendre les formes més adequades d'atraure els tords. Al cap i a la fi, però, tot és una qüestió de la consciència de cadascú... El que tampoc no podem fer

és anar com a policies darrere de cada paranyer."

El problema, però, és que tampoc la policia autoritzada –forestals i agents del Seprona, dependent de la Guàrdia Civil– no és gaire efectiva. De fet, els agents forestals de Castelló han advertit en més d'una ocasió que els responsables polítics els han impedit denunciar les irregularitats que es cometien als paranyes. En altres ocasions són els mateixos alcaldes dels pobles els qui s'encarreguen d'avisar els paranyers de les visites dels guardes. No obstant això, les associacions ecologistes asseguren que el problema jurídic no és que s'incomplisca el decret del Govern valencià, que s'utilitzen mètodes electrònics o que es capturen espècies protegides, sinó que el mateix decret és il·legal.

La comarca sense llei. Un dels aspectes més curiosos en aquesta lluita entre la legalitat i la tradició és la situació que es viu al Principat, on el parany és una modalitat absolutament prohibida des de 1993. No obstant això, la tradició està profundament arrelada en poblacions de tota la comarca del Montsià, on, segons un inventari que els grups ecologistes Depana i Gepec van fer el novembre de 2000, hi ha 575 barraques. "El Seprona controla, revisa i posa multes –assegura Rafa Pardo, d'Agrò– però diríem que en general fa ulls grossos." Tan grossos que no fa molts anys la Societat de Caçadors d'Alcanar i l'alcalde del municipi van aturar tres agents forestals que denunciaven un bar i una armeria per la venda de materials de caça il·legals. L'aferr es va haver de solucionar amb la intervenció de la policia local i de la Guàrdia Civil.

Una bona part dels paranyers del Montsià estan associats a Apaval, l'única associació d'aquestes característiques de l'estat espanyol, on també estan representats els caçadors de la zona d'Osca, tot i que a l'Aragó també és prohibida aquesta modalitat. L'objectiu no és un altre que aconseguir més força.

Possiblement, per aquesta voluntat de legalitzar la seua afició, l'Ajuntament de la Galera, al Montsià, ha estudiat els danys ocasionats pel tord a l'agricultura, un altre dels arguments que utilitzen els

La universitat que t'obre al món

La universitat que t'emportes a casa via Internet

1r. cicle

- Turisme
- Ciències Empresarials
- Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes
- Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió

1r. i 2n. cicle

- Filologia Catalana (també accés directe a 2n. cicle)
- Humanitats (també accés directe a 2n. cicle)
- Dret
- Psicologia

2n. cicle

- Comunicació Audiovisual
- Investigació i Tècniques de Mercat (*Màrqueting*)
- Ciències del Treball
- Administració i Direcció d'Empreses
- Ciències Polítiques i de l'Administració
- Psicopedagogia
- Documentació (*Gestió de la Informació*)
- Enginyeria en Informàtica

Sol·licitud d'accés:

del 14 de setembre fins al 26 d'octubre

Inici període lectiu: febrer de 2003

Altres estudis

- Curs d'accés a la UOC per a més grans de 25 anys
- Graduat Multimèdia a distància (titulació pròpia UOC-UPC)
- Formació de postgrau

Informa-te'n als centres de suport de la UOC

a Barcelona, Lleida, Manresa, Reus, Sabadell, Salt, Sant Feliu de Llobregat, Terrassa, Tortosa, Vjc. Vilafranca del Penedès, Ciutadella, Manacor, València, Madrid, L'Alguer i Brussel·les, al tel. 902 141 141 i al nostre web www.uoc.edu

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Premi ICDE 2001 d'Excel·lència
a la millor universitat virtual
i a distància del món

paranyers per justificar la caça. L'estudi, que abraça els últims deu anys, conclou que les pèrdues a la comarca del Montsià són de més de dos milions i mig d'euros (uns 440 milions de pessetes) per temporada entre oli d'oliva i oli de pinyol.

"Si els danys foren tan importants per provocar pèrdues realment significatives, ja s'encarregarien les conselleries i els professionals competents de solucionar el problema com cal", diu Rafa Pardo. "Els estudis que han aportat la Generalitat Valenciana i els paranyers per a justificar la caça de tords -afegeix Enrique Murgui, de la Societat Valenciana d'Ornitologia (SVO)- són realment delirants. Com es pot dir que es produeixen unes pèrdues de 2.000 milions de pessetes l'any? O qui es creu que pel País Valencià passen de 30 a 60 milions de tords durant l'hivern?"

Així les coses, mentre la SVO ha advertit que uns cinc milions d'ocells poden ser capturats cada any amb el mètode del parany, els paranyers i també la Conselleria de Medi Ambient lamenten que es pugui perdre una part molt important del patrimoni cultural valencià, una vegada s'execute la sentència. Una opinió que no dubten a abonar representants de tots els partits polítics valencians, a excepció d'EUPV. "Darrere del parany -explica Enrique Murgui- hi ha molta gent, i per tant, molts vots. A més, no hem d'oblidar la influència dels industrials taulellers de la Plana", la zona amb més densitat de paranyers del País Valencià. "De fet -afegeix Rafa Pardo-, el parany ja s'ha convertit en una qüestió d'estatus social." I en una tradició que, al contrari que ha passat amb moltes altres, les joves generacions continuen practicant.

"Al cap i a la fi -pronostica Pardo-, tot és un problema de formes, perquè hi ha un decret que autoritza el parany. Després, una vegada prohibit, fan el desentès i no passa res, com ja ocorre en altres llocs." Per això, encara que a la llarga aquesta modalitat de caça pugui quedar oficialment il·legalitzada, molts són els qui sospiten que, en realitat, els majestuosos paranyers que esguiten bona part de les terres valencianes mai no desapareixeran.

Rosanna Melià